

Зараз системи управління ризиками більшості українських банків перебувають у третій стадії зрілості. При цьому в ряді банків переоцінка позицій по ринку здійснюється не за всіма фінансовими інструментами, а тільки по інструментах торгового портфеля, так як вимоги регулятора поширюються тільки на торговий портфель.

Ще до переходу на етап розрахунку економічного капіталу більшості українських банків належить зробити ряд кроків, щоб забезпечити виконання базових вимог до системи управління ризиками. До таких кроків, в тому числі, відносяться:

- вдосконалення системи корпоративного управління, створення повноцінних рад директорів за участю невиконавчих незалежних директорів, комітетів з аудиту;
- вдосконалення внутрішнього аудиту: кваліфікації співробітників, методичного забезпечення, планування робіт, заснованого на рівні ризику;
- накопичення даних, необхідних для правильного налаштування рейтингових моделей;
- впровадження ІТ-систем з функціями аналізу ризиків, комплексне переосмислення структури даних і руху інформаційних потоків, формування корпоративних сховищ даних;
- створення функції управління ризиками (міддл-офісу), яка б брала участь у всіх основних бізнес-процесах і була б незалежною від функцій, що є джерелами ризику;
- здійснення оцінки всіх відкритих позицій по ринку, включаючи інвестиційні позиції, складні похідні інструменти, в управлінській звітності.

Література

1. Кузьмак О.М. Ризик-менеджмент у банківській діяльності: теорія та практика / О.М. Кузьмак. – Тернопіль: ТзОВ “Терно-граф”, 2014. – 308 с.
2. Примостка Л.О. Управління банківськими ризиками / Л.О. Примостка. – К.: КНЕУ, 2007. – 600 с.

Ютовець І. В., ст. гр. ФСГм-11
Налукова Н. І., к.е.н., доцент

РОЗВИТОК РИНКУ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Серед учасників фінансового ринку особливе місце займають інститути спільного інвестування, які є механізмом залучення інвестиційних ресурсів у економіку. Спільне інвестування акумулює великі інвестиційні ресурси, які в подальшому стають основним “двигуном” для розвитку новітніх і пріоритетних

галузей економіки. Все залежить від наявності організаційно-правових основ і практичного досвіду професійних учасників фондового ринку.

Такі науковці, як В.А. Вергун, О.І. Ступницький, В.М. Коверда, Т.В. Волковинська, зробили значний внесок у дослідження питання діяльності інститутів спільного інвестування, тенденцій та шляхів їх розвитку. Однак, актуальним залишається дослідження основних тенденцій розвитку українського ринку спільного інвестування, зважаючи на зміни у світовій економіці та економіці України.

На початку свого становлення та розвитку інститутам спільного інвестування в Україні відводилася роль фінансового посередника між державою та населенням у процесі приватизації, який розпочався в 1992 році. В 1994 році видано Указ “Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії”, який був першим нормативним документом, що регулював створення і функціонування учасників спільного інвестування. У Положенні “Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії”, яке вступило в дію відповідно до Указу, такими учасниками визнавались інвестиційні фонди та інвестиційні компанії. Інвестиційним фондом називалась юридична особа, заснована у формі закритого акціонерного товариства, що здійснювала виключну діяльність у галузі спільного інвестування. Інвестиційною компанією визнавався торговець цінними паперами, який, окрім провадження інших видів діяльності, міг залучати кошти для здійснення спільного інвестування шляхом емісії цінних паперів та їх розміщення; інвестиційна компанія створювалась у формі акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю в порядку, встановленому для цих товариств, і здійснювала діяльність щодо спільного інвестування [1; 2].

Діяльність інститутів спільного інвестування регулюється Законом України “Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)”. Відповідно до законодавчого акту інститут спільного інвестування (ІСІ) визначається як корпоративний чи пайовий інвестиційний фонд, який забезпечує діяльність, пов’язану з об’єднанням (залученням) грошових коштів інвесторів з метою отримання прибутку від вкладення їх у цінні папери інших емітентів, корпоративні права та нерухомість [3].

У світовій практиці цей тип фінансових посередників існує понад 150 років. Тривала історія існування цих фінансових посередників у розвинених країнах дала змогу сформувати досконале конкурентне середовище функціонування ІСІ. Інститути спільного інвестування в країнах з розвинутою економікою є одними з найбільш ефективних інструментів акумуляції інвестиційних ресурсів.

Основна мета діяльності ІСІ – надання фінансових послуг з розміщення капіталу приватних інвесторів, головним чином вкладаючи його в цінні папери. Основними перевагами ІСІ, з точки зору інвесторів, є потенційно висока

дохідність, порівняно з традиційними способами збереження та примноження капіталу, та менші витрати часу на управління інвестиціями.

Об'єднання коштів багатьох окремих інвесторів дозволяє ІСІ виходити на фондовий ринок та користуватися перевагами великих інституційних інвесторів. Серед інших переваг – диверсифікація інвестицій, відсутність мінімального терміну інвестицій (у випадку вкладання коштів у відкриті інвестиційні фонди) та можливість досить оперативно вилучити вкладені кошти у випадку необхідності.

Суттєвим внутрішнім джерелом інвестицій у будь-якій країні є заощадження дрібних потенційних інвесторів, а найбільш поширеним та привабливим механізмом їх залучення до різних ланок економіки (державного сектору, корпоративного або банківського) виступає спільне інвестування як об'єднання коштів багатьох суб'єктів з метою їх розміщення у цінні папери, що є предметом діяльності спеціальних підприємницьких структур – інститутів спільного інвестування.

Інститути спільного інвестування є окремим, самостійним сегментом фінансового ринку, що виступає: сферою прояву економічних відносин при розподілі доданої вартості та її реалізації шляхом обміну грошей на різного роду фінансові активи, грошові зобов'язання, інвестиційні цінності (гроші, депозити, цінні папери, зобов'язання та борги, валютні цінності, нерухомість та інші); сферою прояву економічних відносин між продавцями та покупцями фінансових активів, причому при збігу інтересів відбувається акт купівлі-продажу, тобто реалізація вартості і споживчої вартості, що є складовими даних активів.

Таким чином, на сьогодні основними завданнями у розвитку ринку спільного інвестування визначено такі:

1) зі сторони органів державної влади – забезпечення політичної та економічної стабільності, нормативно-правове забезпечення розвитку ринку інвестицій, розвиток фондового ринку, правовий захист інвесторів;

2) зі сторони ІСІ – інформаційне забезпечення населення та юридичних осіб, як резидентів, так і нерезидентів, щодо можливостей вкладення у інвестиційні фонди, умов та гарантій;

3) зі сторони юридичних та фізичних осіб-інвесторів – довіра та вкладення своїх заощаджень у інвестиційні фонди на вигідних умовах.

Позитивним є і те, що останнім часом відбулося значне зниження відсоткових ставок за депозитами у банках – це стимулюватиме фізичних та юридичних осіб до пошуку альтернативних, більш вигідних способів примноження капіталу. Тоді ринок спільного інвестування має всі шанси зайняти позицію головного інструмента інвестування тимчасово вільних коштів.

Література

1. Закон України “Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)” від 15.03.2001 р. № 2299-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.

2. Вергун В.А. Інститути спільного інвестування в умовах глобалізації світових фінансових ринків / В.А. Вергун, О.І. Ступницький, В.М. Коверда, Т.В. Волковинська. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2009. – 512 с.

3. Розвиток ринку спільного інвестування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua>.